

Wrotswav

Wrotswattes? Nee, Wrotswav, zo spreek je de plaatsnaam tenminste uit. Je schrijft echter Wroclaw. En waar ligt dat dan? In Polski land. En waarom moeten we daar naartoe? Nou.... op de vraag: wat zullen we eens doen deze zomer, kwamen we op het idee om naast een e-bike fietsvierdaagse ook nog een stedentripje te doen. Zoals jullie inmiddels weten, zijn wij dol op (hoofd)stedentripjes. Maar welke stad dan? En net op dat moment kwam er een mooie (en dus effectieve) aanbieding met aantrekkelijke plaatjes van KLM in mijn mailbox voor een vlucht naar Wroclaw. Ik zag plaatjes van mooie gekleurde gevels, las de tekst 'een stad gebouwd op 120 eilandjes' en ik zag foto's van kabouters, heel veel kabouters. Kortom, daar moet ik naartoe.

En als ik de woorden 'aanbieding' en 'ik regel het wel' gebruik bij Harold, heb ik hem meestal al om (flexibel als hij is!). Dus binnen no time was een stedentripje gepland. We voelen ons natuurlijk trendsetters, want deze vierde stad van Polen met ruim 630 duizend inwoners is nog niet zo bekend bij de toeristen, maar gaat dat vast nog wel worden dankzij onze reisverhalen. Een stad met 300 kabouters, kleine beeldjes van ongeveer 30cm hoog.

Daar wil deze reus van 1 meter 65 zich wel mee meten! De reden dat dit korte volk daar staat, schijnt ook nog iets met Nederland te maken te hebben, maar dat laten we ons deze week allemaal vertellen en wij verklappen het dan wel weer aan jullie.

Bij het inlezen ontdekte ik dat deze stad tot na WO II nog Breslau heette en onderdeel was van het Duitse rijk. De naam Breslau zegt me nog wel iets, misschien jullie ook. De 300 duizend Duitsers die na WO II waren overgebleven in de stad zijn onder een luidkeels 'Tschüssie!!!' tot vreemdeling verklaard en op transport naar het westen gezet. En tijdens de restauratie van de stad is de naam veranderd in een voor ons amper uit te spreken maar zeer Poolse naam Wroclaw.

Morgen zitten we hopelijk om 8.45u in de trein en stijgen we om 11.50u naar grote hoogten.

Twee verstekelingen op weg naar Schiphol

We moeten wat bekennen... Ik was maanden geleden natuurlijk op jacht gegaan naar de goedkoopste treintickets naar Schiphol. En dat lukte, ik vond keigoedkope tickets. Maar... je mag dan niet voor 9.00u reizen. Bij het boeken enkele maanden geleden, vond (met name) ik dat we wel 1,5 uur van te voren op Schiphol kunnen aankomen als we met de trein van 9.15u gaan. Maar er wordt een piekdag voorspeld op Schiphol en zoals altijd krijgen we het op het laatst een beetje op de heupen en vragen we ons af: moeten we toch niet een trein eerder pakken? Maar ja, die vertrekt om 8.45u, dus in de spits volgens de NS. Dan laat ik toch de angst regeren en moeten we het risico maar nemen. We vertrekken ruim op tijd naar het NS station, maar ondanks de vakansieperiode zit het verkeer tegen: wegopbrekingen. Andere route dan maar. We komen nog steeds ruim op tijd (naja, 8 minuten voor vertrek) aan op het station en willen, modern als wij zijn, onze telefoon gebruiken om het ticket te scannen (treinkaartjes printen is voor dinosaurussen ;). Harold gaat als eerste... Lukt niet. Nog een keer. Lukt niet. Laat mij maar. Lukt niet. Wel potverdorie. Elke keer als we het proberen om het beeld van het ticket te scannen, verdwijnt het ticket uit beeld en schakelt de telefoon vliegensvlug over naar 'Betalen met Apple Pay?' Wat nou, ticket is al betaald, ik wil niet nog een keer betalen!! Gelukkig komt er net een conducteur aan en ik leg het probleem uit. De tijd tikt onverbiddelijk door en na een minuut of drie komt de conducteur tot de conclusie dat we maar even naar de balie moeten gaan. Uhuh! Onze trein vertrekt over 5 minuten! Weet je wat, we checken wel in met onze OV-kaart en checken daarna net zo snel weer uit. Dus jagen we het systeem over de kling: inchecken, door het poortje gaan en meteen weer uitchecken maar niet door het poortje gaan. Het alarm gaat af, maar gelukkig kijkt er zelfs niemand op van onze illegale praktijken. In allerijl naar het perron en daar zijn we nog op tijd om als verstekeling aan boord te gaan. Nu maar hopen dat er geen conducteur langskomt op deze rit (want ja, die kan zo zien dat we al voor 9.00u zijn ingestapt), of dat 'ie het niet doorheeft. Er passeert tot drie keer toe een conducteur en evenzo veel keren lachen we vriendelijk en wensen we een hele, hele vriendelijke goedemorgen. Gelukkig worden we geen enkele keer gecontroleerd en zo komen we voorspoedig aan op Schiphol. En ondanks dat het een piekdag schijnt te zijn flitsen we in 10 minuten door de controle. Totdat...bingo! Harold vergeet de iPads uit de rugzak te halen en moet zich daarvoor verantwoorden bij een streng uitzijnde beveiliging. Een snelle 'mea-culpa' wordt in de strijd gegooid en Harold wordt okay bevonden. Maar dan ik. Ik zie mijn ieniemienie tasje gederouteerd worden naar de 'die-zullen-we-eens-even-binnenste-buiten-keren-controle-station'. En inderdaad, aan de kant waar ik sta is een 100% controle op poedertjes en pilletjes waar je heeeel vrolijk van wordt. Voor mij staat een ietwat hippie uitzijnde surferdude en die wordt flink aan de tand gevoeld. Nerveus wacht ik mijn beurt af maar gelukkig blijkt er geen substantie in of op mijn tasje te zitten (of hebben gezeten) die de toets der kritiek niet kan doorstaan. We scoren een koffietje en wandelen ontspannen naar de gate. Het boarden gaat ook soepeltjes waarna we nagenoeg op tijd vertrekken. Een soort van 'KLM-blauw past bij jou' gevoel krijgen we van de vlucht. Mooi op tijd arriveren we in Wrocław (spreek uit Wrotswav) om een uur of half twee. En ja hoor, we worden keurig opgewacht door een bijzonder aardige Poolse chauffeur die onze transfer naar het hotel verzorgt. We stappen in het busje, Renate gaat voorin zitten en er ontstaat een zeer geanimeerd gesprek. Hij vertelt veel over de stad, in gebroken Engels, en Renate nodigt hem uit meer te vertellen. De regering is crazy, de voetgangers en fietsers ook, want dat doet allemaal maar! Maar als je zijn eigen rijstijl ziet, moet je je afvragen of hij niet degene is die crazy is. Foto: onderweg komen we een verkeerd geparkeerde trein tegen die ze 'Train to heaven' noemen.

Na ongeveer een kwartier doemt een prachtig hagelwit, op een cruiseschip lijkend hotel op. We bedanken de chauffeur en wandelen het hotel binnen.

Een prachtige hal en vriendelijke dame heten ons van harte welkom. Bam, we krijgen een heerlijk nog warme chocolate chip cookie met een soort van Nutella binnenin, vers gebakken, als welkomstgeschenkje. Het hotel is werkelijk prachtig en luxepaardjes als wij zijn (en ja, daar werken we hard voor....) hebben we een kamer op de executive verdieping. Hier is ook een lounge waar je de hele dag door gratis drankjes, hapjes, en zelfs 's avonds een 'lichte' maaltijd kunt krijgen. Kunnen als echte Nederlanders mooi besparen! De kamer is evenzo prachtig, schoon en van alle luxe voorzien.

Eerst maar eens een lunchje pakken! Onze magen knorren dus we zijn niet kieskeurig waar we gaan zitten. We kiezen het eerste de beste terrasje dat ons aanspreekt. En aan de deels vrijwel onleesbare kaart (die gelukkig ook in het Engels is) te zien, leveren we ons helemaal over aan de Poolse cuisine. Globetrotterds als wij zijn, vinden we dat dit helemaal bij de ervaring hoort. We kiezen allebei een gerecht uit en niet veel later staat het al op tafel. Een salade voor Harold en voor mij iets met kaas en pittigs.

De bediening is uiterst vriendelijk en we maken een praatje. We vragen haar: "Zijn dit nou typisch Poolse gerechten die we hebben gekozen?" Ze glimlacht vriendelijk en zegt: "Nee hoor, dit is een Tsjechisch restaurant."

Na een kort rustmomentje (we zijn tenslotte al ruim over de 50) besluiten we te voet de eerste verkenning uit te voeren. Het is werkelijk een prachtige stad met veel natuur en water. We vergapen ons aan mooie kerken en vergezichten en wandelen via de Oder richting het beroemde centrale marktplein.

Foto: panorama van de Oder de de daarachter liggende imposante gebouwen.

Dit marktplein is inderdaad heel erg mooi en wordt gedomineerd door mensen met bellenblaas apparaten die voor een sprookjesachtige sfeer zorgen. Natuurlijk ben ik ondertussen ook al op kabouterjacht gegaan. Ik vind de eerste kabouters vlak voordat we bij het marktplein aankomen.

Naast een grote-mensen-pinautomaat staat deze kabouterversie:

Ik duik enthousiast de plaatselijke VVV in om een kaart te scoren met de vindlocaties van alle kabouters die alleen al in het centrum van de stad staan. Dat zijn er 'slechts' 100. Langzaam gaat bij ons beiden het lichtje uit en we besluiten terug te wandelen naar het hotel. Hier scoren we een prima en gratis maaltijd (met echte koude Coca-Cola voor de oude zemelaar) en kijken nog even rustig een serietje op Netflix. Mooi op tijd besluiten we de oogjes te sluiten en te genieten van een verdiende nachtrust.

Van Bratislava naar Breslau naar Wrocław

En dat allemaal in één stad! Hoe dan? Vertel, vertel! Dat komt straks aan de orde.

Vanmorgen eerst even een ontbijtje gescoord in het restaurant van het hotel. En dat was helemaal top met enorm veel keuze. Het weer is aangenaam. Gisteren was het 24 graden, vandaag stijgt het kwik tot 29 graden, maar er staat een klein windje waardoor het heel goed te doen is. Vanuit Nederland houdt onze eigenste weerman annex DHL-bezorger Timon ons op de hoogte van de hitte in zijn bestelwagen en daarbuiten. Hij vindt het jammer voor ons dat we vandaag in Nederland niet de warmste dag sinds 75 jaar meemaken. Och, we geloven het zo ook wel.

Na het ontbijt nog even terug naar de hotelkamer om onze bekkies te schrobben. Daarna op weg naar onze afspraak voor vandaag, een gratis rondwandeling met gids. Onze kamer zit op de tweede etage en het liefst gaan we dan met de trap. Maar die hadden we nog niet gezien in het gebouw. Terwijl Harold bij de lift staat, ga ik even op verkenning en ja hoor, ik vind het trappenhuis. Ik roep naar Harold: "Ik neem de trap!" En terwijl ik de deur opendoe, gaat er een klein alarm af. Het zal wel. Ik hobbel twee etages naar beneden en kom op de begane grond, ik ga een deur door en ik bevind me in een ruimte met meerdere deuren. Ik zoek de deur waarop staat 'Lobby' en wil deze openen. Gaat niet, er zit zo'n elektronisch kastje naast de deur. Ahaaa, ik moet vast mijn kamerpasje gebruiken. Ik hou het pasje ervoor en er blijft en knippert van alles, maar de deur blijft gesloten. Dan maar een andere deur proberen... zelfde verhaal. Okay, dan niet joh. Dan ga ik wel weer met de trap naar boven... maar ook die deur is vergrendeld op dezelfde manier. Ik zit opgesloten. Wat nu??? Euh... ik ga maar even de receptie bellen. Ik zoek het telefoonnummer van het hotel op internet en doorloop een keuzemenu. Net als ik de receptioniste aan de lijn krijg en uitleg wat er aan de hand is, belt Harold me. Hij is vast ongerust. Die druk ik maar even weg. De receptioniste is allervriendelijkst, maar als ik tussen de regels doorlees, zegt ze: je moet met de lift, je mag helemaal de trap niet nemen, dat is de nooduitgang, pannenkoek! Ze zegt me toe dat ze me wel even bevrijdt. Niet veel later gaat de deur open en staat Harold van opluchting bijna te huilen.... Nee hoor, hij lacht me uit. En bedankt he?

Affijn, na dit wilde avontuur moeten we ook nog opschieten om op tijd op het ontmoetingspunt te zijn. Maar dat lukt natuurlijk wel.

Op het plein worden we opgewacht door Simon, zo mogen we hem tenminste noemen. In het Pools klinkt zijn naam als Schjiemon. Het is nog geen 24 graden en het zweet loopt hem al van zijn gezicht en zijn haren zijn nat van het zweet. We krijgen eerst een geschiedenislesje met het voormalig gemeentehuis op de achtergrond.

In de groep zit nog een ander Nederlands stel met twee puberzonen (jaartje of 16). En zoals je het zou verwachten van deze leeftijd kijken ze na 5 minuten al met het gezicht van een oorworm. 'Leuk hoor die dope gebouwen maar wanneer mogen we weer op de wifi?' hoor je ze denken. Dat worden nog een lange 2,5 uur..... De man van het stel wordt door mij beoordeeld als 'lekker hapje'. Harold moedigt mij aan contact te maken (hij wil vast van me af, had zijn oog al laten vallen op een schone Poolse) maar verlegen als ik ben kom ik niet verder dan een bakvislachje... Terug naar de rondleiding dan maar.

De gids vertelt veel. Lang verhaal kort verhaal, de stad is door de eeuwen heen in handen geweest van veel verschillende machtshebbers, waaronder Hapsburg, Tsjechië, Duitsland, de Pruisen, de Russen en nog een paar. En sinds WO II dus weer in handen van Polen. De stad staat vol met imposante kerken en een mooie kathedraal van verschillende religies, maar de inwoners zijn voor bijna 90% rooms-katholiek.

We lopen eerst een rondje op het marktplein en gaan daarna een smal steegje in.

Daarna volgt een route langs de oude gebouwen van Wroclaw en dat zijn er nogal wat. Een daarvan is de Elisabeth toren. Deze willen we nog beklimmen een dezer dagen.

En onderweg komen we natuuuuurlijk ook kabouters tegen, zoals eentje bij de voormalige gevangenis. Het leuke is dat veel kabouters ook echt op specifieke plekken staan. Deze zit dus voor de voormalige gevangenis en is zelf ook geketend en achter tralies ;o).

Via een van de bruggen over de Oder komen we bij de kathedraal, een imposant gebouw.

Na 2,5 uur laten we de gids bij de kathedraal achter, maar natuurlijk niet zonder fooi, hij heeft goed gewerkt en veel verteld. We lopen via de Oder weer terug naar het hotel, want dat is dichterbij dan het centrum.

Foto: kathedraal rechts op de achtergrond.

Bij het hotel nemen we eerst een drankje in de executive lounge. We zitten net of er gaat een snerpand alarm af en in het Pools. Duits en Engels wordt omgeroepen dat er een ramp is gebeurd in het hotel. Of we even rapido het pand willen verlaten. En oh ja, niet met de lift maar via de nooduitgangen. We kijken elkaar betekenisvol aan, tellen onze zegeningen en blijven vervolgens stoïcijns zitten. Het is namelijk een oefenontruiming en je mag er aan mee doen als hotelgast of niet. En wij besluiten tot het laatste en lurken ontspannen verder ons drankje naar binnen. Daarna gaan we even een klein hapje eten. Tot onze grote schaamte weer geen Pools gerecht, het werd voor mij Mexicaans en voor Harold een soort Chicken wrap zoals ze die bij McDonalds hebben. 😞

We besluiten dat de Elisabeth toren vanmiddag bedwongen gaat worden, maar na 2,5 uur wandelen wil Harold wel op de elektrische step die ze dus ook hier overal hebben staan. We arresteren twee stepjes van Bird en zoeven soepel sturend door het voetgangersgebied naar de toren. We zijn in no time bij de toren en dan begint de beproeving... Drie... honderd... én twee treden op zo'n smalle wenteltrap. Na 80 treden vraag ik me af waarom we dit willen doen op een toch wel warme dag. Maar we zetten door. Na een minuut of vijf staan we boven en genieten van een fenomenaal uitzicht over de stad.

Foto: uitzicht vanaf de toren op het marktplein (dat helemaal rondom het voormalige gemeentehuis loopt).

We gaan daarna nog even wat fruit scoren in de markthal. Hier aangekomen worden we verrast door de hoeveelheid fruitstandjes. Te kust en te keur staat prachtig vers fruit uitgesteld en ik scoor kersen en druiven. Verserder dan vers zal ik maar zeggen. Als we de markthal uitlopen worden we overrompeld door heel veel standjes die alleen maar rouwbloemstukken verkopen. Zijn het zulke sombere mensen die Polen of eren ze, zoals een goed katholiek betaamt, hun overledenen? We komen daar niet achter maar vergapen ons aan alle bloemstukken, de een nog mooier dan de ander.

Daarna snel wederom een stepje gescoord en we koersen terug naar het hotel. We zitten nu weer even in de executive lounge waar het goed toeven is met een drankje en koekjes. Wat we hierna gaan doen vandaag is ook voor ons nog een verrassing, dus dat volgt nog.

Van fontein tot kasteel

Nadat we een paar uurtjes in de lounge hadden vertoefd (en toch ook maar weer een maaltijd hebben meegeknabbeld), zijn we weer op pad gegaan met de elektrische steps. Die krenge gaan zelfs 30km per uur, onze e-bikes zijn begrensd op 25km per uur! Naja, begrensd, je mag wel sneller fietsen, maar de motor stelt zich dan in op het standje: zoek het lekker even zelf uit.

We crossen naar het park buiten het centrum waar de Centennial Hall staat, een grote evenementenhal die op de UNESCO-lijst staat.

Foto: van internet. Het was er gisteravond rustig, maar zo rustig nou ook weer niet.

Voor dit gebouw zijn de multimedia fontein en elk uur is er een fonteinenshow. We willen het liefst een show in het donker zien, dat is pas om 21.00u (halfdonker) en dat is meteen de laatste van de dag. We zijn er net voor 20u en pakken nog even een show mee met klassieke muziek. Daarna is het wachten tot 21.00u en we nemen plaats op de verhoogde terrassen die je op bovenstaande foto ziet als de donkere vakken. Om 21.00u barst het los met maar liefst 300 spuitgaten en allerlei lichten. Helaas duurt het spektakel maar 10 minuten.

We pakken snel de stepjes, die er gelukkig nog staan (of zou het komen door het dreigende briefje met de tekst: 'highly explosive!' dat we achter gelaten hebben bij de stepjes?) en sjezen terug naar het stadscentrum. We gaan nog even naar het marktplein waar het een gezellige drukte is met straatartiesten en terrasjes.

We gaan rond 22u weer naar het hotel waar ik me laat verwennen met een Aperol Spritz. Het hotel heeft ook strandstoeltjes van het merk, dus ik MOET van Harold poseren in zo'n stoel, MET mijn drankje. En dat doe ik dan maar braaf. 'Its a dirty job, but somebody has got to do it'....!

We nemen ons drankje mee naar de hotelkamer en langzaam gaan bij ons beide de lichtjes uit. Lekker slapen en morgen gezond weer op!

Vanmorgen weer fris en fruitig opgestaan. We gaan vandaag de stad uit! We hebben een huurauto voor vandaag. We hadden eigenlijk andere plannen met de huurauto (dagje naar Auschwitz), maar ontdekten vorige week dat we geen kaarten meer konden krijgen (of we moesten met een Poolse of Slowaakse gids meelopen). Ach, denken we, we zeggen de huurauto wel af... kan, maar we krijgen de kosten niet terug. Dus we bedenken wel een uitstapje! Na een uitgebreid beraad (tussen ons tweeën) besluiten we een prachtig kasteel te gaan bezoeken op ongeveer 80 km van Wroclaw. Het in ontvangst nemen van de auto gaat bijzonder soepel en we krijgen een altijd betrouwbare Franseck toegevoegd. Een mooi zwarte Renault Clio (zwart omdat onze broems thuis ook allebei zwart zijn en wij dan niet zo in de war raken). Nadat Harold (aka the geriatric Max Verstappen) zich in de cockpit heeft geïnstalleerd en we de juiste route in de navigatie hebben getypt rijden we met piepende bandjes weg uit de parkeergarage. Naja, dat wilden we wel, maar we moesten eerst nog het parkeerkaartje in de automaat stoppen. We doorkruisen Wroclaw en het valt ons op dat het toch behoorlijk druk is op de weg. Heeft niet iedere Poolse vakantie? De navigatie stuurt ons via een mooie B-weg op weg naar de eindbestemming. Kasteel Książ (ook wel bekend als Schloss Fürstenstein). Het is een kasteel uit de 13e eeuw en is bewoond door onder andere de familie van Schweidnitz. In de tweede wereldoorlog hebben de Nazi's het kasteel ingenomen en later weer door de Russische troepen.

Een imposant kasteel bij de plaats Wałbrzych. Spreek uit: Wałbrzych.

We moeten eerst een kilometer lopen vanaf de parkeerplaats en zien voor ons al een rij bij de kassa en vrijwel alle wachtenden staan in de volle zon. Het is hier eigenlijk net zo warm als in Wroclaw, maar hier

staat geen windje en dat maakt behoorlijk verschil! De rij schiet niet echt op. Er staan ook bordjes met een QR-code zodat je online ook kaarten kunt kopen. Gna gna! Ik was dit varkentje wel eventjes! Ik scan de code en kom op de website van het kasteel die vol-le-dig in het Pools is. Okay, een kaartje kopen moet niet zo moeilijk zijn... maar wel als er tig verschillende opties zijn, in het Pools! Laat maar, we gaan wel in de rij staan, zucht!

Na een kwartiertje hebben we onze kaartjes en kunnen we naar de binnenplaats.

Eenmaal binnen in het gebouw op de foto achter mij, moeten we een genummerde route volgen. Als we ons niet aan de route houden (en dat begint meteen al), worden we onherroepelijk teruggefloten door het personeel. We worden nauwlettend in de gaten gehouden. We zien tijdens de rondwandeling alle etages en de meeste zalen. We komen langs imposante architectuur en giga grote schilderijen. Mooi zijn ook de foto's van begin 20e eeuw van de toenmalige familie waarvan Prinses Daisy (echt waar zo heet ze) zo mogelijk het vaakst gefotografeerd is. Dat is ook niet raar als je weet dat toen werd beweerd dat zij een van de mooiste vrouwen van Europa was. Of we die mening helemaal delen laten we maar even in het midden.

Daarna mogen we nog een stukkie door de tuinen lopen en dan is het klaar. En gezien de hitte is dat ook wel genoeg. We nemen een andere route terug naar het hotel en na de lunch trekken we ons even terug op de hotelkamer. Harold heeft een date in de Spa voor een 1,5 uur durende massage. Ik sla ff over.

De geschiedenis herhaalt zich?

Het is nog donderdagavond en we besluiten lekker te gaan eten (en nu wel betaald) in een van de beste restaurants van Wroclaw. Nou ja, volgens Tripadvisor (inmiddels een beetje onze bijbel bij tripjes all over the world) dan. Het restaurant heet Whiskey in the Jar en je raadt het al, whisky voert de boventoon in de cocktails en de gerechten. Maar gelukkig is het ook gewoon een goed steakhouse en daar wordt Harold altijd heul, heul blij van. Zo makkelijk kan het zijn.

We dineren heerlijk op het terras buiten, gezeten aan het grote (al eerder beschreven) marktplaats en er waait een zacht windje zodat het niet zo broeierig is. Net als onze zoon vertelde over Chersonissos zien we ook hier Roma-kinderen die aan het bedelen zijn, opdringerig rozen proberen te verkopen, etc. We gaan er niet op in, maar het blijft een triest gezicht. De horecaondernemers verjagen de kinderen keer op keer (zelfs met zeepwater), maar ze blijven terugkomen.

We krijgen een heerlijke steak voorgeschoteld en eten die met smaak op. Terwijl we willen gaan afrekenen zien we 30 meter verderop dat er boxen worden neergezet en er begint zich een (redelijke) menigte te vormen. We zien regenboogvlaggen te voorschijn komen en snappen al snel dat het een demonstratie is voor tolerantie jegens de LHBTI-gemeenschap in Polen en in Wroclaw in het bijzonder. Bijzonder is wel dat er recht tegenover op zo'n 50 meter afstand een tegendemonstratie gaande is. Hier is het aantal mensen (gelukkig) vele malen kleiner maar er worden grote spandoeken met foto's van abortussen getoond en op een volgend spandoek wordt beweerd dat LHBTI de kinderen van 4 op school leert masturberen en dat homo's/lesbiennes pedofielen zijn. Tuurlijk! We komen in gesprek met een LHBTI-supporter en zij vertelt ons in het Engels wat de diverse sprekers vertellen in het Pools. Ze spreken zich duidelijk uit. We krijgen de verkorte versie van hun pleidooi in het Engels te horen en klappen mee met de menigte. Het blijkt dat het met de tolerantie jegens de LHBTI-gemeenschap nog niet bijster goed gesteld is in Polen. Zeg maar gerust bar slecht. Regelmatig wordt er geweld gebruikt tegen homo's of lesbiennes. Nou is het in Nederland zeker meer geaccepteerd maar dat zou ook altijd nog beter kunnen. Als we vertellen dat we uit Nederland komen is de dame jaloers op ons. Echt wel iets om toch trots op te zijn. Laten we dat vooral in Nederland proberen te koesteren. Wij zijn geen land van uitsluiten, nu niet en nooit niet.

De grote hetze is in Polen met name begonnen omdat de burgemeester van Wroclaw een manifest heeft getekend en voorstander is van lessen op school over tolerantie en genderidentiteit. En de huidige regering verklaart openlijk de oorlog aan LHBTI. Maar het kan nog gekker, aanhangers van de huidige regering willen in Polen zelfs aparte zones instellen voor LHBTI... Wat is het volgende? Een roze ster op de jas met LHBTI er op? We verwonderen ons dat een land waarbij een kleine tachtig jaar geleden een bevolkingsgroep systematisch als 'Untermensch' werd betiteld en vervolgens werd uitgeroeid nu weinig tolerantie kan opbrengen naar andersdenkenden en andersvoelenden. En dat terwijl we nog naar Auschwitz moeten morgen...

We blijven een tijdje bij de demonstratie staan om onze steun te betuigen. Maar tegen 21.00u gaan we toch weer terug naar het hotel. Morgenochtend wordt het vroeg opstaan, we worden om 7.00u opgepikt bij het hotel voor een uitstapje waar we beide dubbele gevoelens over hebben. Ja, we willen Auschwitz zien, we mogen nooit vergeten wat onze ouders en voorouders hebben meegemaakt, maar ik kan niet zeggen dat we ons er echt op verheugen.

Dagje Auschwitz

Vrijdag 4.40u, ik word wakker van een zoemend geluid. Huh? Is dit het alarm op mijn iPad? Dat kan niet, ik heb de wekker op 6.00u ingesteld. Tegen de tijd dat ik me realiseer dat het de telefoon is die het geluid produceert, is het opgehouden. Ik werd gebeld door een voor mij onbekend nummer. Tsja, wat moet ik daar nou mee? Zou er thuis iets aan de hand zijn? Ik kijk nog even goed, geen voicemail. Ik ga even naar het toilet en weer word ik gebeld door hetzelfde nummer. Ik pak op en zeg: "Ja?" Ik hoor een vrouwenstem: "Is dit Taxi Zwolle?" Ik raak geïrriteerd maar blijf netjes (naja kortaf, maar niet al te onaardig): "Nee, en ik lig te slapen." Ze beantwoordt met: "Ow, sorry!": Ze hangt op. Inmiddels is Harold ook wakker. Even speculeren wat voor ongein dit nou weer is, maar onze hersenen staan op halve toeren, dus we laten het voor wat het is. Nog even ruim een uur slaap pakken, dan moeten we echt opstaan. Ik twijfel nog of ik mijn telefoon helemaal uit zal zetten, maar wil ook bereikbaar zijn als er iets is bij het thuisfront. Ach, ze zullen wel niet het lef hebben om nog een keer te bellen... En als ik bijna weer in slaap ben gevallen, gaat de telefoon weer. Ja hoor, weer hetzelfde nummer. Ik kies ervoor om het te laten gaan. Maar ja, nu ben ik dus wel klaarwakker. Dan maar lezen totdat de wekker gaat. Om 6.00u gaan we aan de slag en om 6.30u zitten we aan het ontbijt. De afgelopen dagen zaten we rond 9.00u aan het ontbijt en het viel ons op dat het wel heel rustig is in het hotel. Sinds vanmorgen weten we waarom, om 6.30u stroomt het restaurant vol met ontbijtgasten (waarschijnlijk zijn de meeste zakelijke gasten).

Om stipt 7.00u staan we klaar in de lobby en worden we begroet door Vladimir, onze gids van vandaag. We zijn niet de enige aan boord vandaag, ook Ronit, een Amerikaanse uit de Big Apple heeft zich aangesloten. Ze is Joodse. Haar familie is van oorsprong Pools en heeft meerdere mensen verloren in kampen als Auschwitz. We reizen met een vrij luxe minibus naar Auschwitz (en dat mag ook wel, gezien de prijs van deze excursie), een tocht van ruim 230 kilometer richting het noorden. Volgens Vladimir gaat de rit 3,5 uur duren. Het duurt niet lang voordat Vladimir begint met een lesje geschiedenis. Ik haak al redelijk snel af want ik krijg berichten van thuis dat ons huis wordt aangevallen door een mierenkolonie en die aanval moet de kop in worden gedrukt. En al was er geen mierenpaniek, dan was ik alsnog afgehaakt. Wil best wat weten over de geschiedenis, maar gezien het tempo waarin Vladimir vertelt, vrees ik op dat moment dat dit lesje nog wel eens de hele reis gaat duren. Zelfredzaam als zoonlief zich toont, had hij al op internet gelezen dat hij nootmuskaat moet strooien (dat is nieuw voor me). Ik bel hem even voor de mentale ondersteuning en nog wat laatste tips. Na 1,5 uur houden we een korte plaspauze en daarna gaat de geschiedenisles gewoon door. Bijkomende irritante gewaarwording is dat Vladimir steeds het stuur loslaat om daarna de richting weer te corrigeren. En hij rijdt heel inconsistent, dan weer 110 op de snelweg, soms slechts 70 (en dat zonder borden/wegwerkzaamheden). Naarmate we dichterbij de bestemming komen, voelt de steen op mijn maag steeds zwaarder. Om 10.15u is de geschiedenisles nog niet klaar maar Vladimir moet even tussendoor bellen. We verstaan er echt geen bal van, maar als hij ophangt, vraag ik of we nog op schema liggen. "Yes, yes, no problem!" In de 15 minuten die daarop volgen wordt Vladimir een paar keer gebeld en de stem aan de andere kant klinkt niet zo heel vriendelijk. Harold en ik hebben het vermoeden dat hij echt niet zo heel erg op schema ligt, maar Vladimir blijft vriendelijk lachen. Om 10.27u vertelt Vladimir dat we ietsjes te laat zijn, maar dat de gids ons opwacht. Achteraf gezien is Vladimir meer chauffeur dan gids vandaag. Ik begin me een beetje te ergeren. Gaat 'ie op de snelweg veel te langzaam rijden en komen we ook nog eens te laat. Eenmaal bij het museum van Auschwitz aangekomen hebben we niet echt tijd om het aangezicht van het voormalige kamp Auschwitz I op ons te laten inwerken. Even terzijde: voor de oorlog begon, bestond dit kamp uit 30 legerbarakken die tijdens de oorlog

werden gebruikt als onderkomen voor de gevangenen, later is er een crematorium bijgebouwd en hier hebben de eerste tests met Zyklon B in de gaskamer plaatsgevonden. Tegenwoordig is dit kamp een museum.

We moeten als de wiedeweerga door de controle. En dat gaat niet zo snel want alle tassen worden gecontroleerd, broekzakken moeten leeg en de broekriem af. Na de controle worden we opgewacht door een gids. Hij vertelt dat hij ons naar onze groep brengt, we gaan namelijk met een groep van ongeveer 20 mensen mee. Terwijl hij ons begeleidt, komen we erachter dat de rondleiding al is begonnen. We moeten in looppas om niet nog meer te missen. Tegen 10.45u vinden we onze groep en op dat moment hebben we dus al 15 minuten gemist. Ronit en ik (zal wel vrouw eigen zijn) ergeren ons hierover. Al snel merken we dat de ene groep met gids vlak achter de andere groep met gids zit, het gaat achter elkaar door. We hebben allemaal een koptelefoontje en onze gids praat met stemmige zachte stem over de gruwelen die hebben plaatsgevonden in Auschwitz II (ook wel Birkenau). De hele groep is tijdens de hele rondleiding stil, er wordt niet gelachen, amper gepraat. Harold en ik voelen ons beide wat ongemakkelijk bij het maken van foto's, dus we hebben er niet veel. Alle rondleidingsgroepen volgen dezelfde route, dus je ziet de groepjes achter elkaar aan schuifelen, barak in, barak uit. En in mijn hoofd lijkt zich alleen maar dezelfde grammofoonplaat af te spelen: dit kan toch gewoon niet waar zijn, dit kan toch niet? Rare gewaarwording hoor. Je weet heus wel dat het waar is, je hebt er les over gehad op school, de verhalen gehoord van oudere generaties en toch loop je daar alsnog vol ongeloof rond. We schuifelen eerst langs de grote foto's die een beeld schetsen van de selectieprocedure bij aankomst in het kamp, daarna langs grote stapels koffers (met daarop de namen en geboortedata van de eigenaars), haar, borstels, schoenen, kleding, etc.

Ook de executiemuur was onderdeel van de rondleiding. In het rechtergebouw zaten de gevangenen die op hun dood wachtten, in het linkergebouw waren de ramen afgetimmerd zodat men niet zag wat er plaatsvond op het binnenplein. Tuurlijk joh, alsof ze niet door hadden dat er mensen werden afgeschoten op het binnenplein! Maar ja, er was niets tegen te doen.

Na de 1,5 uur durende rondleiding krijgen we de boodschap dat we 10 minuten pauze hebben en daarna met onze chauffeur mee moeten naar de tweede locatie, Auschwitz-Birkenau.

Buiten het kamp staat Vladimir ons op te wachten en ik kan het niet laten, ik spreek hem toch even aan over het feit dat we een kwartier van de rondleiding hebben gemist. Hij strijdt het op dat moment af, we waren er toch maar 5 minuutjes later? Ja, maar daarna moesten we de groep nog zoeken, al met al was het 15 minuten. Ik heb gezegd wat ik wilde zeggen en laat het hierbij. Vladimir heeft lunchtasjes voor ons voorbereid met sandwiches, wat fruit, een flesje water en chocoladekoekjes en we hebben dus 10 minuten om te lunchen. Daarna laadt hij ons weer in de minibas en gaan we richting Auschwitz II (Birkenau). In de auto biedt hij zijn verontschuldiging aan, maar geeft de gids van de rondleiding de schuld omdat die niet wilde wachten. Nou, we hebben de gestroomlijnde organisatie gezien, de gids had niet eens kunnen wachten, al zou hij het willen. Dan was namelijk de hele planning van de daaropvolgende rondleidingen in de soep gelopen. Maar het is okay, het was toch al gebeurd. Het tweede kamp ligt op 3 kilometer afstand. Vladimir zet ons af bij de ingang en vertelt dat hij ons een uur later weer oppikt op dezelfde plek.

Dit is hét kamp waar de grootste genocide van de mensheid heeft plaatsgevonden. Brrr. Auschwitz I bestond uit 30 barakken, 1 gaskamer en 1 crematorium. Dit kamp (Auschwitz II) bestond uit 300 barakken (waarvan de meeste zijn afgebroken na de oorlog), 4 gaskamers en dito crematoria. De laatstgenoemde zijn door de Duitsers opgeblazen aan het einde van de oorlog.

Foto: Harold loopt hier op het middenpad, links het vrouwenkamp. Aan de rechterzijde was net zo'n groot kamp, dit was het mannenkamp.

We gaan als eerste naar het selectieperron, hier kwamen de treinen met soms wel 20.000 gevangenen per dag aan en er staat een veewagen op de rails als voorbeeld. Daarna lopen we naar het achterste deel van het kamp, waar de 4 gaskamers/crematoria hebben gestaan. En dat is nog een hele tippel. Een route die meer dan een miljoen mensen hebben afgelegd naar hun dood.

Er zijn slechts ruïnes over van de werkelijke gebouwen, maar in het museum stond een maquette die zicht gaf op hoe de mensen eerst via de kleedkamer zich helemaal moesten uitkleden, daarna de gaskamer, waar ze na de vergiftiging op hoopjes lagen, de meeste bij de deur in de hoop dat ze deze nog open konden krijgen en daarna naar de verbrandingsovens.

Harold geeft aan dat hij ook vandaag met deze excursie weer een duidelijke bevestiging krijgt dat hij het juiste beroep heeft gekozen.

Als laatste bezoeken we barak 13, daar waar vrouwen en kinderen werden ondergebracht. Daar krijgen we een kijkje van de deprimerende donkere hokken en stapelbedden van drie hoog waar soms tot wel 8 vrouwen/kinderen per etage in sliepen.

Na een uur hebben we slechts een klein deel van het kamp gezien, maar het is wel genoeg zo. Het laat een diepe indruk achter.

De terugweg gaat een stuk vlotter, na bijna 3 uur zijn we weer bij het hotel. We gaan even wat drinken en daarna de stad in, ein-de-lijk Pools eten, Pierogi. Dat zijn dichtgevouwen deegdingen gevuld met vlees, groente of welke ingrediënten je ook maar kiest.

En als we net naar binnen willen gaan, zien we Ronit ook net op het restaurant af lopen. We nodigen haar uit om samen te eten en ze neemt de uitnodiging graag aan. Moet eerlijk bekennen dat de Poolse lekkernijen wat tegenvielen en we hebben het best gezellig gehad met Ronit. Na het eten hebben we afscheid genomen en hebben we voor het laatst een stepje opgezocht voor de terugweg naar het hotel. Het was een lange dag. Morgen staat nog een bezoek aan het panorama Racławicka op de agenda (in het park achter het hotel) en om 11.15u staat de shuttle bus klaar om ons naar het vliegveld te brengen.

Dzieki Wroclaw!

Wat een moeilijke taal is het toch, vinden wij. Deze week hebben we slechts enkele woordjes geleerd, 'dobrze' is goed, 'tak' voor ja, 'njet' voor nee en 'dzieki' (spreek uit djenki) voor dankjewel. Zelfs de woorden goeiemorgen en goeiemiddag konden we niet reproduceren. Maar de meeste Polen die we tegenkwamen waren vriendelijk en vele van hen spraken verrassend goed Engels.

Gisterochtend hadden we nog eventjes tijd om naar het panorama van Raclawice te gaan. We hadden meteen na aankomst al een poging gedaan want dit panorama staat in het park meteen achter het hotel. Maar het was er (te) druk. Dus hebben we kaartjes online gekocht voor de laatste ochtend. En gelukkig was de website ook in het Engels. In tegenstelling tot de Panorama Mesdag (het enige andere panoramaschilderij dat ik ken), moet je hier een specifiek tijdstip reserveren. Dus we vertrekken netjes op tijd naar onze 'sessie' van 9.30u.

Overigens is het gebouw alleen al fraai.

Iets voor 9.30u begint iemand in het Pools iets om te roepen. Een heel verhaal, alleen maar in het Pools. En om 9.30u gaat er een stichtelijk belletje en mogen we naar binnen door een lange gang die aan het eind wentelend naar boven gaat. Toen iedereen in het midden van het panorama was aangekomen, stond er een vrouw die weer iets in het Pools zei en daarna werd een band afgespeeld met het verhaal over de slag bij Raclawice in 1794.... natuurlijk alleen in het Pools. Nou ben ik niet zo'n liefhebber van schilderijen waarin mensen elkaar een kopje kleiner maken, maar imposant is het wel. Ik heb er zelf 3 panoramafoto's van gemaakt.

Het schilderij is - net als Panorama Mesdag - 120 meter lang.

Na een minuut of twintig houden we het voor gezien en keren we terug naar het hotel. Even de laatste spullen bij elkaar pakken en dan wachten in de lobby tot de chauffeur ons ophaalt. Die was netjes op tijd, maar ach, we hadden erg veel tijd. De enige conversatie die we met deze beste man hebben is: "You from Holland?" En natuurlijk beaamden we dat. Waarop hij vol trots zegt: "This car is from Holland". Ik kijk even naar het merk op het stuur (nee, ik ben niet iemand die aan de buitenkant snel bekijkt welk merk auto her is) en laat hem lekker geloven dat Audi een Nederlands merk is ;o). Op het vliegveld aangekomen kregen we meteen al de melding dat ons vliegtuig vertraagd was. En dan ben ik altijd wel super nieuwsgierig hoe dat dan kan. Een en ander zou veroorzaakt kunnen worden door vertraging in Nederland van de vlucht hier naar toe. Dus ik heb zo'n handige app FlightRadar24 en kan mooi volgen of het vliegtuig op tijd uit Nederland is vertrokken. Nee dus, een half uur te laat vertrokken, maar de aankomsttijd is ongewijzigd gebleven. Sterker nog, het vliegtuig landt een minuut te vroeg. Maar toch hebben wij officieel een vertraging van een kwartier. Maar uiteindelijk landen we toch nog 20 minuten te vroeg op Schiphol. Het valt ons de laatste jaren wel op, die vertrek- en aankomsttijden kloppen niet helemaal... Zal wel voor de statistieken zijn (het is voor luchtvaartmaatschappijen erg belangrijk dat ze kunnen beweren dat ze altijd op tijd landen).

Op Schiphol moeten we met de bus naar de uitgang en als we uit het vliegtuig stappen, krijgen we inderdaad een warm onthaal, een drukkend warm onthaal. Ach, denk ik nog, dit zal de warmte van het asfalt zijn. Daarna duiken we het gebouw in, op weg naar de trein. Voor diegenen die Schiphol kennen, daarvoor hoeft je niet meer naar buiten omdat het treinstation onder Schiphol ligt. In de trein is het ook lekker koel en er is voldoende ruimte. We zitten in een vierzits, tegenover elkaar en naast elk van ons is nog een zitplaats vrij. Als we in Amsterdam-Zuid stoppen, stappen er veel mensen in, waaronder een magere met ontbloot bovenlijf, bont getatoeëerd en een weerzinwekkende odeur van alcohol, zweet en

sigarettenrook die je al ruikt voordat hij je is gepasseerd. Ik zie 'm aan komen lopen en alleen al vanwege het feit dat hij een ontbloot bovenlijf heeft, wil ik 'm niet naast me hebben zitten, dus ik raak in lichte paniek. Voor hem lopen nog andere mensen en - onaardig als ik ben - bied ik hen snel de zitplaats aan, alles zodat die vent er maar niet hoeft te zitten. Maar gelukkig, meneer loopt door. Pfew! Ergens verderop zit een vent met zijn haar helemaal nat van het zweet te puffen en te steunen en dat ruim 3 kwartier lang. Die zal de warmte nog wel in zijn lijf hebben zitten.

En als we in Zwolle uit de trein stappen, merken we dat de hitte dezelfde is als op Schiphol. Drukkend en slechts een zuchtje wind. En dan hebben vele thuisblijvers deze week de thermometer 40 graden zien halen. Respect!!

Onze zoon wacht ons op bij de uitgang en we eten met zijn drietjes even wat bij het nieuwe en eerste foodcourt in Zwolle (een verzameling van La Place, Febo, KFC en Burger King bij elkaar) en kletsen gezellig bij. Thuis blijkt dat de mierenplaag is overwonnen en we zien her en nog wat restjes nootmuskaat liggen (dat had 'ie op internet gelezen), maar het huis is toonbaar, zoonlief heeft het al met al goed gedaan. Je merkt wel dat de warmte ook in huis blijft hangen. Later op de avond kwam er gelukkig een briesje, dus vannacht koelde het nog een beetje af in huis.

Inmiddels zijn de eerste wasjes alweer gedaan en het went snel om weer thuis te zijn. Bedankt voor het meelesen en wellicht tot de volgende keer (we ondernemen in september een autotocht van 10 dagen van Lissabon naar Porto).

PS: ow, ik was nog een uitleg schuldig over de kabouters in Wroclaw, waarvan het ontstaan gerelateerd zou zijn aan Nederland. Nou... dat valt nog wel mee. Het plaatsen van kabouters in Wroclaw is in de late jaren 80 gestart door het Oranje Alternatief, een Poolse anticomunistische oppositiegroep in Wrocław. Slechts de naam refereert aan de traditie van de Nederlandse provo- en kabouterbeweging. En hoewel veel van de symbolen (de kleur oranje, de kabouters en het organiseren van happenings) werden "geleend" van de Nederlandse groepering, wordt het Oranje Alternatief beschouwd als een originele en creatieve beweging. Nou, dat dus. Maar het was echt leuk om steeds weer kabouters tegen te komen, ik voelde me er helemaal thuis! Hieronder een collage van allerlei allerschattigste kabouters (niet door mijzelf gemaakt, zo handig ben ik niet met foto's.